

**OLIMPIADA LECTURA CA ABILITATE DE VIAȚĂ
Etapă județeană, 6 decembrie 2014
Nivelul 1 – clasele a V-a și a VI-a**

Înainte de a răspunde la cerințele formulate, citește cu atenție următoarele precizări:

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- În cazul subiectelor care presupun încadrarea într-o limită de rânduri, vei numerota fiecare rând pe care îl vei scrie.
- În cazul cerințelor în care limita maximă de rânduri este precizată, nu se vor lua în considerare rândurile excedentare.
- Timpul de lucru este de 3 ore.

Citește cu atenție fiecare text, apoi cerințele, și răspunde la fiecare dintre acestea.

SUBIECTUL I

30 de puncte

AVENTURILE LUI TOM SAWYER

de Mark Twain

Sosi și dimineața de duminică. Întreaga fire, proaspătă, strălucitoare, fremăta de viață. Inimile erau pline de cântec, iar celor cu inima tânără cântecul li se revărsa pe buze. Pretutindeni nu vedeai decât chipuri voioase, peste tot domnea primăvara, văzduhul era plin de miresma salcâmlor în floare. [...]

La capătul drumului apăru Tom, ducând o căldare cu var și o bidinea cu coadă. Când dădu cu ochii de gard, întreg peisajul se posomorî și o adâncă melancolie îi întunecă sufletul. Douăzeci și șapte de metri de gard, de doi metri și jumătate înălțime! Lumea îi păru fără rost, viața, o povară. Oftând, înmuie bidineaua și o trecu peste șipca de sus, repetă operația, mai dete o dată; măsură din ochi neînsemnata fâșie văruiată, apoi vasta întindere de gard nevăruiat și se lăsă descurajat pe o buturugă.

Tocmai atunci ieși Jim pe poartă, sărind într-un picior, cu o găleată goală în mână și cântând „Fetițele din Buffalo”. Lui Tom niciodată nu-i plăcuse să se ducă la fântână după apă, dar astăzi era de altă părere. Își aminti că la fântână se adună fel de fel de lume, băieți și fete de toate culorile: albi, mulatri și negri, care își așteptau rândul flecărind, schimbând între ei tot felul de nimicuri de joacă, ciorovăindu-se, luându-se la bătaie și zbenguindu-se în fel și chip. Își mai aminti, că, deși până la fântână nu erau decât vreo sută și ceva de metri, Jim zăbovea totdeauna cel puțin un ceas până să se întoarcă cu căldarea cu apă; și chiar și atunci trebuia să se ducă cineva după el să-l tragă de mânecă. Aducându-și aminte de toate acestea, Tom spuse:

— Măi Jim, mă duc eu să aduc apă dacă dai tu nițel cu bidineaua.

Jim scutură energic din cap și răspunse:

— Nu poate, dom' Tom. Stăpâna spus la mine trebui aduci apă și nu oprești pierzi timp și joci. Spus dânsa și dom' Tom roagă eu văruieste, și spus dânsa că eu vede treabă, vărui ai grijă dânsa!

— Lasă, mă Jim, nu te lua după ea. Așa vorbește ea totdeauna. Dă-ncoa' găleata, nu stau mult... un minut. Nici n-o să știe.

— Ba, mi-e frică, dom' Tom. Stăpâna spus sucește gâtu' Jim. Crede, dom' Tom.

— Dânsa?!... Fuși de-acolo! Nu bate niciodată pe nimeni, îți ciocane nițel capu' cu degetaru', ce, asta-i bătaie? Spune și tu! Așa te sperie ea cu vorba. Da' ce, vorbele le simți? Mai rău când începe să plângă, Jim, auzi Jim?.... Îți dau o bilă albă, una de marmură!

Jim începu să se cam înmoaie.

— O bilă albă, Jim!... Uite-aici. Așa-i că-i grozavă?

— Tii!... Jim nu văzut așa bil'. Da, dom' Tom, Jim frică bate stăpâna...

— Și hai să-ți arăt și buba mea de la picior!

Jim era și el om; cum ar fi putut să reziste unei asemenea ispite! Puse găleata jos, luă în primire bila albă și, uitând de toate, se aplecă plin de curiozitate peste piciorul cu bubă, în timp ce Tom desfăcea pansamentul. Un minut mai târziu, Jim fugea de-i sfârâiau călcâiele, la vale, spre fântână, cu găleata zdrăgănind a gol. Tom văruia de mama focului, iar mătușa Polly părăsea câmpul de bătaie, cu un papuc în mână și eu bucuria învingătorului în priviri.

Dar zelul lui Tom nu dură mult. Începu să-și amintească ce planuri făurise el pentru ziua aceea. În curând băieții care nu fuseseră pedepsiți aveau să iasă pe stradă și să facă fel de fel de năzdrăvănii. Ce-or să-și mai bată joc de el că era pedepsit să lucreze! Gândul ăsta îl seca la inimă. Începu să se scotocească prin buzunare, inventariindu-și cu băgare de seamă avuțiile: frânturi de jucării, bile și o mulțime de alte nimicuri. Poate că i-ar fi ajuns ca să ademenească pe careva să lucreze în locul lui, dar n-ajungeau nici pe departe ca să-și cumpere o jumătate de oră de libertate deplină. Așadar își băgă înapoi în buzunare averea, mai bine rânduită decât o scosese, și renunță mâhnit la ideea de a încerca să-i cumpere pe băieți. Deodată, însă, în acea clipă întunecată și plină de deznădejde, îi veni o idee! O idee strașnică, măreață! Luă iar bidineaua și se apucă liniștit de lucru. Nu trecu mult, și la orizont apăru Ben Rogers; tocmai băiatul de a cărui gură se temea cel mai mult. Ben venea țopăind: hop-țop-hop, dovadă că inima-i era voioasă și plină de speranțe mari. Mușca dintr-un măr și la răstimpuri scotea câte un chiot lung și melodios, urmat de un sonor „ding-dong-dong, ding-dong-dong”, fiindcă făcea pe vaporul. Când se apropie, reduse viteza, o luă prin mijlocul străzii, înclină mult la tribord și făcu niște manevre maiestuoase de acostare. Era nici mai mult, nici mai puțin decât „Marele Missouri”¹, cu cala cufundată, chipurile, la vreo trei metri în apă; el era vapor, căpitan și clopoțelul telegrafului în același timp, astfel încât trebuia să-și închipuie că stă pe propria-i punte de comandă, că dă ordine și că tot el le și execută.

— Stopați, dom'le comandant! Ting-ling-ling! Încetini și se îndreptă prudent spre marginea drumului. Mașina înapoi! Ting-ling-ling! Brațele i se încordară și coborâră țepene de-a lungul corpului. Tribordu-napoi! Ting-ling-ling! Zdup-zdup-zdup! Brațul drept descria între timp cercuri falnice, fiindcă înfățișa un zbat² de treisprezece metri. Babordu-napoi! Ting-ling-ling! Zdup-zdup-zdup! Mâna stângă începu să descrie cercuri. Stop tribordu! Ting-ling-ling! Stop babordu! Vino la tribord! Stop! Lasă-ncet zbatu'de-afară! Ting-ling-ling! Zdup-zdup-zdup! Dă bandula³. Mai iute! Dă și parâma! Haide, ce stai? Prinde-o de ciotu' ăla! Volta peste tot! Dă-i drumul! Stop mașinile, dom'le comandant! Ting-ling-ling! Șșț! ș-ș-ș-t! ș-ș-t! (Încerca ventilele.)

Tom văruia înainte liniștit, de parcă nici n-ar fi văzut vaporul. Ben se zgâi o clipă la el, apoi zise:

— Hi-hi! Ai pățit-o, ă?

Niciun răspuns. Tom cercetă ultima dără de var cu o privire lungă și scrutatoare de artist, mai plimbă o dată cu gingășie bidineaua peste același loc și iarăși examinează rezultatul cu o privire critică. Între timp, Ben se apropiase de el ca la un pas. Lui Tom îi lăsa gura apă după măr, dar părea cu totul și cu totul absorbit de treaba pe care o făcea. Pierzându-și răbdarea, Ben spuse:

— Ce e, șefule? Te-a pus la treabă?

— A, tu erai, Ben? Nici nu te văzusem.

— Știi? Eu mă duc la scăldat... Sâc!... Ce-ai mai vrea și tu, te cred!... Ori te pomenești că-ți place mai bine să dai cu bidineaua?... Sigur, tu te dai în vânt după muncă, mie-mi spui!

Tom îl privi o clipă lung, apoi spuse:

— Ce, tu zici că asta-i muncă?

— Da' ce-i?

Tom se apucă iar de văruit. Mai dete de două-trei ori cu bidineaua, apoi răspunse nepăsător:

— O fi, n-o fi... eu atâta știu, că-mi place.

— Fugi d-aci... nu cumva vrei să te cred?

Tom văruia înainte de zor.

— Cum să nu-mi placă? Da' ce zici tu, că în fiecare zi îți pică norocul să văruiești un gard ca ăsta?

Iată că lucrurile apăreau într-o lumină cu totul nouă. Ben încetă brusc să mai ronțăie mărul. Tom plimba grațios bidineaua în sus și-n jos, se dădea câte un pas înapoi, ca să vadă efectul, mai

¹ Unul din cele mai mari vase care navigau pe fluviul Mississippi.

² Zbat s.n. roată propulsoare, folosită ca mijloc de locomoție navală pentru vasele de altădată

³ Bandulă s.f. frânghie la capătul căreia este atârnată o greutate, cu ajutorul ei se aruncă pe mal parâma de legarea vaporului.

migălea pe ici, pe colo, își privea din nou opera, iar Ben... Ben îi urmărea fiecare mișcare, din ce în ce mai îngândurat. Nu trecu mult și, nemaiputându-se stăpâni, zise:

— Mă, Tom, lasă-mă să văruiesc și eu nițel!

Tom se opri o clipă, chibzuind adânc în sinea lui, fu cât p-aci să încuviințeze, dar numaidecât se răzgândi:

— Nu, nu se poate, Ben. Mătușa Polly ține mult la gardu' ăsta, fiindcă, știi, e la stradă... Să fie ăl din dos, n-aș zice nimica, și nici ea. Zău, nu-ș' ce-are ea cu gardu' acesta; zice că trebuie văruit cu mare, mare grijă. Eu zic că din o mie de băieți, ce din o mie... din două mii, unu' dacă s-o pricepe să-l văruiască bine!

— Ce spui, mă!... Hai, Tom, nu mai fi așa, lasă-mă și pe mine să încerc numai un pic. Ce, să fiu eu în locul tău, nu te-aș lăsa?

— Cum, Ben, crezi că eu nu vreau să te las?... Vreau, vreau, mă Ben, zău că vreau... da' tușa Polly... uite, ca să vezi, a vrut Jim să văruiască gardul, nu i-a dat voie; și Sid a vrut să-l văruiască, și nici lui nu i-a dat voie. Tu nu vezi că nu pot? Nu pot și gata. Dacă te las să-l văruiești și se întâmplă vreun bucluc, ce mă fac, ai? Spune și tu.

— Fugi d-acolo, că n-o să se întâmple nimic, o să-l fac la fel de bine ca tine! Hai, lasă-mă să-ncerc! Haide! Hai, că-ți dau cotoru' măruului, cu toți sâmburii!

— De, știu și eu ce să zic... Nu, zău, Ben, nu se poate, mi-e frică.

— Îți dau tot măru'!

Tom se despărți de bidinea cu șovăială pe chip și cu bucurie în suflet. Iar în timp ce fostul vapor „Marele Missouri” trudea și nădușea în soare, artistul scos la pensie ședea pe un butoi din apropiere, la umbră, bălăbănindu-și picioarele, molfăind din măr și urzind planuri cum să mai prindă în laț și pe alți proști. Se găsiră destui; una-două răsărea câte un băiat. Venea să-și bată joc și rămânea să văruiască. În clipa când Ben nu mai putu de oboseală, Tom îi și cedă rândul lui Billy Fisher, în schimbul unui zmeu bine cârpit, și când îi expiră termenul lui Billy, Johnny Miller oferă un guzgan mort, plus sfoară de hâțânat; și tot așa în șir, timp de câteva ceasuri. De unde, dimineața Tom fusese un biet băiat nevoiaș, pe la mijlocul după-amiezii abia își mai putea număra avuțiile. În afară de obiectele mai sus numite, avea douăsprezece bile, un ciob de sticlă albastră străvezie, un mosor fără ață, o cheie care nu deschidea nimic, o bucată de cretă, un dop de sticlă, un soldat de plumb, o pereche de mormoloci, șase pocnitoare, un pisor chior, o clanță de alamă, o zgardă de câine (păcat că n-avea câine!), niște plăsele de briceag, patru coji de portocală și o cercevea veche, stricată. Timpul trecuse plăcut, fără nicio oboseală, fusese înconjurat de prieteni și unde mai pui că gardul avea pe el trei straturi de văruială! Dacă nu s-ar fi isprăvit varul, i-ar fi ruinat pe toți băieții din târg.

Tom spunea că, la urma urmei, lumea nu era chiar așa de plicticoasă. Descoperise fără să știe că pentru a face pe om să dorească un lucru, fie că-i bărbat în toată firea, fie că-i băiețaș, trebuie să-i înfățișezi acel lucru ca greu de obținut.

Traducere de Frida Papadache

A. (4 puncte: 1 punct pentru fiecare răspuns corect)

Scrie, pe foaia de concurs, litera corespunzătoare răspunsului corect.

1. Gardul pe care Tom trebuie să-l văruiască are lungimea de:

- a. doi metri și jumătate;
- b. doi metri;
- c. douăzeci de metri;
- d. douăzeci și șapte de metri.

2. Jim o ia la fugă spre fântână fiindcă:

- a. a fost certat de mătușa Polly;
- b. dorește să obțină bila de marmură;
- c. s-a speriat de piciorului lui Tom;
- d. vrea să întâlnească băieți și fete.

3. Motivul pentru care Tom nu îi acordă inițial atenție lui Ben este următorul:

- a. Ben este băiatul de a cărui gură se temea cel mai mult;
- b. Ben se joacă de-a vaporul, iar lui Tom nu-i place acest lucru;
- c. Tom aplică o strategie menită să-l scape de văruitul gardului;
- d. Tom nu îl observă fiind absorbit de treaba pe care o făcea.

4. Văruitul gardului se încheie:

- a. dimineața;
- b. după-masă;
- c. la prânz;
- d. seara.

B. (4 puncte: 0,5 p. pentru fiecare idee plasată corect)

Stabilește ordinea logică și temporală a următoarelor idei ale textului, apoi notează pe foaia de concurs doar cifrele corespunzătoare acestora, într-o casetă similară celei de mai jos:

--	--	--	--	--	--	--	--

- 1. Ben îi oferă lui Tom un măr.
- 2. Ben îl ironizează pe Tom.
- 3. Ben îl roagă pe Tom să-l lase să văruiască și el gardul.
- 4. Ben Rogers se joacă de-a vaporul.
- 5. Jim se îndreaptă cântând spre fântână.
- 6. Tom discută cu Jim.
- 7. Tom se retrage la umbră.
- 8. Tom văruiește prima șipcă din gard.

C. (12 puncte: 3 puncte pentru răspunsul corect la fiecare din cerințe)

Răspunde, pe foaia de concurs, prin enunțuri, la fiecare dintre următoarele cerințe:

- 1. Notează, din text, două cuvinte care denumesc părțile unei nave.
- 2. Precizează ziua săptămânii și anotimpul în care se petrece acțiunea.
- 3. Prezintă două motive pentru care Tom îi propune lui Jim să îl lase să meargă el după apă.
- 4. Explică, în cel mult 10 rânduri, semnificația următoarei enumerații: „douăsprezece bile, un ciob de sticlă albastră străvezie, un mosor fără ață, o cheie care nu deschidea nimic, o bucată de cretă, un dop de sticlă, un soldat de plumb, o pereche de mormoloci, șase pocnitoare, un piseu chior, o clanță de alamă, o zgardă de câine (păcat că n-avea câine!), niște plăsele de briceag, patru coji de portocală și o cercevea veche, stricată.”

D. (10 puncte)

Explică, într-un text de cel mult 20 de rânduri, valorificând fragmentul citat, de ce crezi că Tom este un băiat ingenios.

SUBIECTUL al II-lea

20 de puncte

DESPRE FENOMENUL BULLYING

Bullying este o formă de abuz aparte care se manifestă printr-un comportament agresiv, intenționat, repetat asupra aceluiași copil, iar în relațiile interpersonale se caracterizează prin dezechilibru de forțe.

Asociația Telefonul Copilului a realizat studiul „Fenomenul bullying în unitățile de învățământ”, care include răspunsurile a 2000 de copii din 20 de unități de învățământ cu privire la acest fenomen.

Conform studiului, două treimi dintre copii își doresc să beneficieze de sprijinul părinților într-o situație de bullying. Același procentaj dintre respondenți, însă, nu ar apela la părinți pentru a le solicita sprijinul într-o situație de bullying, iar un număr similar dintre victime au declarat că părinții lor nu cunosc situația cu care ei se confruntă. Copiii spun că nu ar mărturisi părinților despre situația în care se află deoarece le este rușine, se tem de răzbunarea agresorilor, nu cred că adulții îi pot ajuta,

nu vor să fie etichetați ca trădători sau le este teamă de reacția părinților. Trei sferturi dintre respondenți spun că ar răspunde prin agresiune unei situații de tip bullying.

Rezultatele studiului arată cifre îngrijorătoare deoarece exprimă efectele negative ale acestui fenomen asupra relațiilor interpersonale ale copiilor:

- 72,14% dintre respondenți – victime ale fenomenului bullying – s-au confruntat cu comportament de tip bullying indirect caracterizat prin vorbe (comentarii urâte, neadevărate despre ei, familie, statut social sau etnie), 59,42% au primit porecle, 47,34% au fost ignorați / lăsați în afara grupului, 43,32% au primit lovituri, palme, îmbrânceli, iar 32,29% au fost amenințați;
- 75,08% dintre respondenți – victime ale fenomenului bullying – au confirmat prezența/existența martorului în situația de bullying în care s-au aflat;
- 53% dintre respondenți, în calitate de martori, au încercat să ajute un alt copil – victimă a fenomenului bullying, în timp ce 14% nu au intervenit, 13% au spus profesorilor și 11% s-au temut să intervină;
- 50,56% dintre respondenți au fost victime de câteva ori pe an, 17,23% în fiecare săptămână, 13,20% în fiecare zi, 11,92% în fiecare lună;
- 57,65% dintre respondenți au confirmat că acțiunea de bullying a avut loc în sala de clasă, 33,17% pe coridor, 32,53% în curtea unității de învățământ, 29,31% în apropierea unității de învățământ, 29,15% în mediul online, 20,77% pe terenul de sport, 14,17% pe telefonul mobil prin mesaje de tip SMS și 10,15% în grupul sanitar din unitatea de învățământ.

Adaptare a unui material preluat de pe <http://www.telefonulcopilului.ro/>.

A. (10 puncte: 2 puncte pentru fiecare răspuns corect)

Formulează, sub formă de enunțuri, răspunsuri la fiecare din următoarele cerințe, prin valorificarea textului citat:

1. Menționează denumirea asociației care a realizat studiul „Fenomenul bullying în unitățile de învățământ”.
2. Precizează sensul cuvântului *respondent*.
3. Notează două dintre motivele pentru care copiii nu ar mărturisi părinților că sunt victime ale fenomenului bullying.
4. Numește spațiul în care au loc cele mai multe acțiuni de bullying, conform rezultatelor studiului.
5. Motivează de ce crezi că trei sferturi dintre respondenți au afirmat că ar răspunde prin agresiune unei situații de tip bullying.

B. (10 puncte)

Având în vedere experiența ta, te-au surprins rezultatele studiului sau ți s-au părut normale? Redactează un text de cel mult 20 de rânduri în care să răspunzi la această întrebare, explicând motivul pentru care ai avut reacția respectivă.

SUBIECTUL al III-lea

10 puncte

Privește cu atenție afișul atașat, care reprezintă o reclamă la o băutură răcoritoare.

1. Notează denumirea băuturii răcoritoare pentru care a fost realizată reclama.
2. Precizează ce sugerează informația despre conținutul de fruct al băuturii răcoritoare la care face referire reclama.
3. Explică folosirea unor litere de dimensiune diferită în cele două mesaje scrise.
4. Prezintă, în cel mult 10 rânduri, relația dintre imaginea din reclamă și sloganul acesteia.

A creative advertisement for Granini Apple juice. The central visual is a glass bottle of juice with a yellow straw. The straw is bent at a 90-degree angle, with one end in the bottle and the other end inserted into a real red apple hanging from a leafy branch. The apple is positioned as if it's drinking from the bottle. The bottle's label features the Granini logo and an image of an apple. The background is a soft, out-of-focus green. In the bottom left, there is a line of text. In the bottom right, there is a red circular logo.

Fructele iubesc

Conținut de fruct: 100%

granini